

En granskning av de träningsmetoder som använts i tv-program sända i Sverige vars avsikt var att minska beteendeproblemet rädsla hos hund

A review of the training methods used in tv-programs in Sweden with the purpose to reduce the behaviour problem fear in dogs

Erica Nordlander

Etologi och djurskyddsprogrammet

Foto: Erica Nordlander

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Etologi och djurskyddsprogrammet

Skara 2013

Studentarbete 447

*Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health
Ethology and Animal Welfare programme*

Student report 447

ISSN 1652-280X

**En granskning av de träningsmetoder som använts i tv-program
sända i Sverige vars avsikt var att minska beteendeproblemet
rädsla hos hund**

*A review of the training methods used in tv-programs in Sweden
with the purpose to reduce the behaviour problem fear in dogs*

Erica Nordlander

Studentarbete 447, Skara 2013

**G2E, 15 hp, Etologi och djurskyddsprogrammet, självständigt arbete i biologi,
kurskod EX0520**

Handledare: Maria Andersson, Inst. för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges
Lantbruksuniversitet, Box 234, 532 23 Skara

Examinator: Jenny Yngvesson, Inst. för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges
Lantbruksuniversitet, Box 234, 532 23 Skara

Nyckelord: Träningsmetod, rädsla, oro, hund, tv-program

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Box 234, 532 23 SKARA

E-post: hmh@slu.se, **Hemsida:** www.slu.se/husdjurmiljohalsa

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Innehållsförteckning

Abstract.....	4
Introduktion.....	4
Rädsla.....	4
Inläring och träningsmetoder hos hund.....	5
Välfärd i samband med träning av hund.....	8
Medial influens.....	8
Syfte.....	9
Frågeställningar.....	9
Material och metod.....	9
Litteratursökning.....	10
Resultat.....	10
Använda träningsmetoder i hela avsnitten.....	10
Använda träningsmetoder vid arbetet med rädsan.....	11
Beskrivning av träningsmetoderna.....	11
Välfärd under avsnitten.....	12
Användning av träningsmetoderna.....	12
Diskussion.....	14
Generella råd från litteraturen.....	16
Separationsångest.....	18
Diskussion om programmen.....	19
Efter denna undersökning.....	19
Felkällor.....	20
Slutsatser.....	21
Populärvetenskaplig sammanfattning.....	22
Referenser.....	23

Abstract

The behaviour problem fear is a welfare issue for the domesticated dog. Many factors could affect the dog making it fearful, the use of certain training method is one of them. More and more people turn to tv-programs to find different kind of information and therefore it is important that the information in them is accurate and sufficient. A review of four different tv- programs was carried out. The episodes that were reviewed had the purpose to reduce the behaviour problem fear in dogs and the review focused on the training methods. In twelve episodes positive reinforcement was used in 58 % of the 19 training methods registered, negative reinforcement in 16 % and positive punishment in 26%. The trainers used different methods when working with the actual problem, then it was only 38 % that used positive reinforcement and 38 % that used positive punishment and 23 % that used negative reinforcement. The review also showed that no program explained the training methods sufficient enough. The given information about the training methods was ranked on a scale from 1-4, 1 being not at all and 4 very well. 53% of the 19 training methods were ranked with a 3, 16% with a 2 and 32% with a 1. Comparing the training methods used in the programs with the scientific research showed that the use of positive reinforcement is important therefore it should be used more often. Many articles point out that every case is unique and that it is important that it is treated individually, a statement that should be repeated several times in the programs.

Introduktion

Rädsla

Enligt nationalencyklopedin (2012) är rädsla ”en stark negativ känsla som uppkommer av att någon eller något upplevs som hotande”. Enligt Öhman (1986) och Webster (2011) är rädsla något som, i naturen, är viktigt för individens överlevnad. Det är den känslan som triggar igång djurens fly eller fäkta responser. För ett bytesdjur innebär det att djuret undviker predatorer. För predatorer innebär det att de inte ständigt utmanar andra flockmedlemmar utan en stabil flockstruktur upprätthålls (Öhman, 1986). Rädsla är därför bra i naturen. Men när vi placerar ett djur i vår miljö och begränsar dess möjlighet att reagera på ett, för individen, naturligt sätt kan rädslan bli skadligt för djuret. Både Reisner (2003) och Webster (2011) framhåller betydelsen av att skilja på rädsla (fear) och oro (anxiety). De beskriver rädsla som den naturliga responsen på ettverkligt hot. Oro beskrivs av dem som den känsla individen känner när den dels förväntar sig, dels känner ett obehag inför ett hot i framtiden och överreagerar på detta hot. För att kunna känna oro behöver djuret ha förmåga att minnas och förmåga att dra paralleller mellan situationer (Webster, 2011). Om ett djur har upplevt en obehaglig situation kommer den troligtvis att komma ihåg den och minnas hur det kändes nästa gång den stöter på situationen (Webster, 2011). Djuret kommer även att minnas hur den gjorde för att komma undan. Om djuret inte kunde undvika situationen kommer det komma ihåg det och bli orolig vid tecken på att samma situation kan inträffa igen (Webster, 2011). Det är denna oro som benämns som beteendeproblemet rädsla och som leder till att djurets välfärd minskar. Ett beteendeproblem är ett beteende som ett djur uppvisar och som upplevs orsaka besvär för djuret, ägaren/skötaren eller omgivningen. Vidare i detta arbete kommer all användning av ordet rädsla stå för beteendeproblemet rädsla, det som ovan är beskrivet som oro, alltså när djuret förväntar sig ett obehag och inte den naturliga responsen.

Hos hundar är rädsla ett av de vanligaste beteendeproblemen. Vad de är rädda för kan variera mycket. Responsen på rädsla hos hundar skiljer sig från individ till individ. Några

vanliga responser är enligt Dreschel & Granger (2005) att hundarna får en överdriven salivproduktion. Det gör att de slickar sig mycket om munnen, dreglar och sväljer mycket. Vanligt är också att de vokaliserar antingen genom att skälla eller genom att gnälla (Dreschel & Granger, 2005). De kan försöka gömma sig genom att lämna rummet, krypa ihop eller krypa in under möbler (Dreschel & Granger, 2005). Hundarna kan även vandra fram och tillbaks, hålla sig nära ägaren, flämta synbart med munnen öppen och skaka (Dreschel & Granger, 2005). Anledningarna till varför hundar blir rädda är även de många. Det har visats att hur mycket ägaren involverar sig i aktiviteter med sin hund, till exempel träning, kurser, lek och så vidare, påverkar rädslan hos hundarna (Jagoe & Serpell, 1996; Lund & Jørgensen, 1999; Tami *et al.*, 2008). Hur hunden hålls, till exempel i rastgård eller inomhus, och hur många promenader och längden på dem är även det faktorer som påverkar (Tami *et al.*, 2008). Ytterligare faktorer som bevisats påverka är om ägaren har ägt hund förut (Jagoe & Serpell, 1996), vilken attityd ägaren har till sin hund, till exempel om den ser hunden som en accessoar, ett hjälpmedel eller som sällskap (Jagoe & Serpell, 1996; Arhant *et al.*, 2010). Ägarens kunskap om hundar är också en påverkansfaktor (Reisner, 2003).

Rädslan får konsekvenser för både hundarna och ägarna. Hundarna kan skada sig själva och förstöra egendom (Herron *et al.*, 2008). Rädsla kan även leda till aggression genom att hundarna försöker skrämman bort det som känns obehagligt (Guy *et al.*, 2001; Reisner, 2003). Aggression kan leda till att hundarna biter andra hundar eller människor (Guy *et al.*, 2001; Reisner, 2003). I allvarliga fall kan aggression leda till att ägarna tvingas avliva hunden (Guy *et al.*, 2001; Reisner, 2003).

Blackwell *et al.* (2008) och Arhant *et al.* (2010) fann i sina studier att val av träningsmetod påverkade hur mycket rädsla hundarna uppvisade. Studierna visade att om det användes metoder med bestraffningar ökade sannolikheten att hundarna uppvisade någon form av rädsla. Val av träningsmetod kan alltså påverka huruvida hundarna uppvisar beteendeproblemet rädsla eller inte. Vilken träningsmetod som används för att behandla rädsla borde således vara viktigt. En metod som innehåller bestraffningar skulle alltså kunna förvärra problemet. Att undersöka vilka träningsmetoder som används för att behandla rädsla hos hund och vilka effekter av metoderna som finns dokumenterade är därför viktigt.

Inläring och träningsmetoder hos hund

Inläring är ett komplicerat förlopp där många olika faktorer spelar in (Reid, 2007). Det är vanligt att inläring delas upp i olika processer (Chance, 2003; Reid, 2007) och nedan följer en genomgång av dessa processer.

Den första processen kallas "Icke associativ inläring" vilket innebär att hunden lär sig något utan att sammankoppla till andra saker (Reid, 2007). Ett exempel på detta är habituering, när hunden utsätts för ett nytt stimuli (till exempel ljuden i trappuppgången i en ny lägenhet) och lär sig att inte reagera på det (Reid, 2007). En variant på habituering är "flooding" som innebär att hunden utsätts för det den är rädd för tills den finner sig i situationen och blir lugn. Då hunden blivit lugn får den beröm och belöning i form av att gå någon annanstans och göra något den tycker om. Eftersom denna typ av inläring inte sammankopplar händelser eller saker med varandra kommer inläringen att behöva ske igen varje gång miljön byts eller om stimuli upphör en tid (Reid, 2007). Har hunden en gång habituerat till ett stimuli brukar den dock ha lättare att habituera nästa gång (Reid, 2007). En risk med att använda flooding som träningsmetod är att det kan vara svårt att avgöra om hunden blivit lugn eller om den istället blivit apatisk. Systematisk

desensibilisering (motbetingning) är ytterligare en form av habituering som innebär att ett stimuli som hunden är rädd för gradvis introduceras (Mills, 2005; Ballamwar *et al.*, 2008; Butlerc *et al.*, 2011). Hunden ska aldrig visa rädsla under träningen utan stimuli ska hela tiden vara så milda att hunden inte bryr sig om dem (Mills, 2005; Ballamwar *et al.*, 2008; Butlerc *et al.*, 2011). I början kan det vara något som liknar det hunden är rädd för men som hunden inte reagerar på (Butlerc *et al.*, 2011). Dessa stimuli presenteras för hunden medan ägaren involverar den i träning eller lek. När hunden vant sig ökas exponeringen stegvis (Butlerc *et al.*, 2011). Stimuli kan även presenteras på långt avstånd. Under träningen minskas avståndet sedan stegvis (Butlerc *et al.*, 2011). Ett exempel på en systematisk desensibilisering är ljud-CD (Ballamwar *et al.*, 2008) som oftast rekommenderas i samband med DAP. DAP står för Dog Appeasing Pheromone vilket innebär syntetiskt framställda feromoner som liknar hundens egna lugnande feromoner. Dessa används för att skapa en trygghet hos hunden och förekommer som spray, utsöndrande adapter och halsband. Levine *et al.* (2007) testade två olika ljud-CD som båda användes tillsammans med DAP och det visade att båda gav signifikanta förbättringar vad gällde ljudrädslor.

Nästa process kallas "Klassisk inlärning" (klassisk betingning) och det innebär att hunden förknippar ett ljud- eller synintryck med en händelse (Reid, 2007). Det kan till exempel vara att ägaren öppnar en viss burk och hunden börjar dregla, hunden förknippar då burken med att den får mat (Reid, 2007). Ett exempel på klassisk inlärning vid träning av hund är att tränaren säger "sitt" samtidigt som hunden sätts ner av tränaren. Hunden kommer då att förknippa ordet med rörelsen (Hallgren, 2010).

"Operant inlärning" (operant betingning) bygger på samma princip som klassisk inlärning men istället för att hunden förknippar ett ljud eller synintryck med en händelse förknippar den sitt eget beteende med händelsen (Reid, 2007). Ett exempel på det är att när hunden behöver kissa går den runt och gnäller och om ägaren då går ut med den kommer hunden att lära sig att om den gnäller får den komma ut (Hallgren, 2010). Ett beteende som föregår en önskad belöning, exempelvis att gå ut, förstärks då belöningen kommer direkt efter det givna beteendet (Reid, 2007). Motsatsen, att ett beteende leder till en bestraffning, leder således till att beteendet minskar (Reid, 2007). Exempelvis om hunden tar mat från bordet och ägaren bestraffar hunden, kommer hunden inte ta från bordet igen under samma förutsättningar. Operant inlärning kan på så vis utnyttjas i hundträning genom att vid rätt uppvisat beteende får hunden en belöning alternativt när hunden gör fel bestraffas den. Något som är väldigt viktigt vid all form av inlärning och kanske just denna typ av träning är att tajmingen av belöningen eller bestraffningen är perfekt. Det får inte gå för lång tid efter utfört beteende innan konsekvensen kommer eftersom att hunden då inte kommer koppla ihop konsekvensen med beteendet (Reid, 2007). Det gäller även att konsekvensen inte kommer för tidigt, vid för tidig belöning kommer hunden inte förstå att utföra hela beteendet den blivit ombedd att göra. Exempelvis om hunden skulle ligga och belöningen kommer när den satt sig kommer hunden att tro att den skulle sitta. Om bestraffningen kommer för tidigt kan fel beteenden minska, till exempel om man bestraffar en hund som morrar innan den tänker bita kan hunden lära sig att den inte ska morra och när den då nästa gång vill bita kommer den göra det utan förvarning (Herron *et al.*, 2009). Utsläckning är en annan funktion av operant inlärning som går ut på att om ett beteende inte får någon typ av konsekvens kommer det att upphöra (Reid, 2007). Att ignorera ett beteende är att utöva utsläckning, men det är viktigt att ignorera utan att använda fysiska eller verbala kommandon då det är en typ av konsekvens (Appleby & Pluijmakers, 2003).

Counterconditioning är en träningsmetod som använder den operanta inläringen och som innebär att hunden lär sig hur den ska bete sig vid ett särskilt stimuli (Mills, 2005; Ballamwar *et al.*, 2008). Detta görs för att lära hunden utföra ett önskvärt beteende istället för ett oönskat när den utsätts för något den är rädd för (Ballamwar *et al.*, 2008). Counterconditioning börjar med att lära hunden de beteenden den kan använda istället för de oönskade beteendena (Haug, 2008). Att lära en hund nya beteenden görs genom lydnadsträning och genom att både lugna och önskade beteenden belönas (Haug, 2008). Ett exempel på ett träningsätt för att skapa nya beteenden hos hunden är targetträning. Targetträning går ut på att hunden lär sig utföra vissa beteenden mot givna platser. Hunden kan till exempel lära sig att trycka nosen mot ägarens hand. Detta beteende kan sedan utnyttjas vid hundmöten om hunden har problem med det. Haug (2008) rekommenderar att använda targetträning för att det är något som hunden har lätt att lära sig samtidigt som det är ett smidigt sätt att distrahera hunden ifrån ett stimuli. Nästa steg i counterconditioning är att få hunden att koppla ihop ett givet stimuli med det nya beteendet (Ballamwar *et al.*, 2008). Detta brukar göras med desensibilisering och beteendet tränas på avstånd från stimuli (Mills, 2005; Haug, 2008). När hunden klarar detta flyttas träningen stegvis närmare stimuli (Mills, 2005; Haug, 2008). Resultatet av counterconditioning blir att hunden kopplar ihop (obehagliga) stimuli med positiva händelser, förutsatt att träningen varit en positiv upplevelse (Ballamwar *et al.*, 2008; Haug, 2008). Klicker är även det en träningsmetod som bygger på den operanta inläringen. Det ut på att tränaren ger en sekundär förstärkare (exempelvis klickljud eller visselljud) som ett tecken på att hunden utför rätt beteende och att en primär förstärkare (exempelvis godis eller leksak) snart kommer (Reid, 2007).

Det finns även en process som kallas "social inläring" och den går ut på att hunden lär sig av andra (Nicol, 2006). Denna typ av inläring brukar delas in i tre olika typer; social facilitering, lokal förstärkning och sann imitation. Social facilitering är när en hund kan ett visst beteende men blir stimulerad av en annan individ att göra det vid ett visst stimuli (Nicol, 1995; 2006). Lokal förstärkning är när en annan hunds beteende lockar en hund att uppsöka en specifik plats eller stimuli för att där själv lära sig beteendet som krävs för att nå belöningen (Nicol, 1995; 2006). Sann imitation är när hunden lär sig att utföra ett beteende bara av att iaktta en annan individ (Zentall, 2003).

Som ovanstående text åskådliggör finns det väldigt många olika träningsmetoder inom hundträning. De kan dock generellt sett delas upp i fyra olika kategorier, positiv & negativ förstärkning och positiv & negativ bestraffning (Chance, 2003; Reid, 2007). Positiv i dessa sammanhang innebär att tränaren tillför något till hunden och negativt innebär således att tränaren tar bort något från hunden. Förstärkning innebär att tränaren agerar när hunden gör något bra vilket ökar förekomsten av beteendet och bestraffning innebär således att tränaren agerar när hunden gör fel vilket minskar förekomsten av beteendet. Här nedan följer några exempel:

- Positiv förstärkning är när hunden gör något bra och tränaren ger något till hunden som den vill ha, en primär förstärkare (Reid, 2007), exempelvis leksak eller godis. Det är här viktigt att belöningen är helt rätt för individen, att den har en motivation att få belöningen (Reid, 2007).
- Negativ förstärkning är att när hunden utför önskat beteende slutar något obehagligt att hända (Reid, 2007), exempelvis om hunden blivit ombedd att sitta och tränaren trycker den på bakdelen tills den sitter och då upphör trycket.
- Positiv bestraffning är när hunden gör fel och tränaren orsakar något obehagligt (Reid, 2007), exempelvis ryck i koppel, slag eller spark.

- Negativ bestraffning är när tränaren tar bort något som hunden vill ha om den utför ett beteende som inte är önskat (Reid, 2007) exempelvis om hunden hoppar när den hälsar så vänder sig personen den vill hälsa på bort och går därifrån.

Välfärd i samband med träning av hund

Det är dokumenterat att rädda hundar har en lägre välfärd än andra hundar. Hundarna kan skada sig själva eller andra (Guy *et al.* 2001; Reisner, 2003; Mills, 2005; Herron *et al.*, 2008), de mår sämre psykiskt och rädslan leder till ändringar i kroppen (stress responser), till exempel ökad hjärtfrekvens och ökad cortisolhalt (Beerda *et al.*, 1997). Om rädslan pågår under en längre tid kan de kroppsliga förändringarna leda till hälsorisker (Beerda *et al.*, 1997). Att jobba för att hjälpa hunden förstå att ett visst stimuli inte är farligt är därför väldigt viktigt för att öka hundens välfärd. Morgan & Tromborg (2006) skriver att ett av de största stressmomenten för ett djur i fångenskap är att de inte kan hantera situationer själva. Djuren lever på en begränsad yta med begränsad tillgång till naturliga element som kan användas för att hantera en situation (Morgan & Tromborg, 2006). Kan ägaren låta sin hund hantera något som den tycker är obehaglig själv får hunden således högre välfärd och hunden får själv lära sig att det inte är farligt. Det är dock viktigt att ha hunden under uppsikt så att det inte händer något som istället får motsatt effekt och försämrar hundens välfärd. Av de fyra kategorierna av träningsmetoder är positiv bestraffning och negativ förstärkning aversiva metoder, det vill säga obehagliga korrigeringar som påverkar hundens välfärd negativt för stunden (Hiby *et al.*, 2004; Reid, 2007). Används metoderna fel, vilket det finns stor risk för, kan dessa metoder även göra att hundens välfärd på lång sikt försämras (Herron *et al.*, 2009). Används negativ bestraffning fel kan även den metoden bidra till sämre välfärd på lång sikt.

Medial influens

I dagens teknologiska värld vänder sig allt fler människor till källor med lättillgänglig information, så som internet och tv-program. O'Keefe *et al.* (1998) visade, genom en enkätstudie genomförd på 1963 vuxna amerikaner, att flertalet vände sig till nyheter och informativa program på tv:n för att få kunskap om förebyggande hälsovård. Miller *et al.* (2006) uppger att hälften av alla vuxna amerikaner ser på de lokala nyhetsprogrammen på tv tre eller fler gånger i veckan. Enligt en undersökning i Sverige från 2011 tittar svenskar på tv i genomsnitt 2 timmar per dag (dagensmedia, 2012). Miller *et al.* (2006) uppger dock att få av de amerikaner som ser på de lokala nyheterna kan redogöra för ny forskning om de inte har en personlig koppling till ämnet innan. Dessa undersökningar tyder på att tv-program kan vara en dålig informationskälla vad gäller ämnen som man inte tidigare är insatt i.

Till skillnad från ovanstående studie har Rice i sin studie från 1982 visat att barn som tittade på tv lärde sig nya ord, innebörden av ord och använde orden i leksammanhang. Vidare visade Rice *et al.* (1990) att barn som tittade på tv utökade sin vokabulär mer än andra barn och att programmet "Sesame Street" var en källa till mycket inläring. Sesame Street är ett pedagogiskt barnprogram med dockor som huvudkaraktärer (IMDB, 2012). Van der Molen & Van der Voort (2000) jämförde hur bra barn och vuxna lärde sig en nyhet om de fick den presenterad för sig i tv eller i en tidning. Tv-program som hölls på en "barnvänlig nivå", med mycket ljud och bild, visade sig vara den bästa formen för inläring (Van der Molen & Van der Voort, 2000). Detta tyder på att tv-bolagen måste vara noggranna med hur de utformar program som de vill att folk ska ta lärdom från.

Då många människor vänder sig till tv-program för att inhämta information är det viktigt att programmen som rör våra djur och deras välfärd är utformade på ett bra sätt med

korrekt och tillräcklig information. Detta för att människor ska lära sig hur de ska behandla djuren. En ökande trend bland våra tv-program om djur är att visa hur tränare jobbar med beteendeproblem hos våra djur och då främst hundar. Vilka metoder används i dessa program? Hur väl stämmer de överens med vad forskningen säger om vilka träningsmetoder som bör användas vid beteendeproblem? Hur väl presenteras dessa metoder? Dessa frågor är viktiga att besvara för att kunna säkerställa att människor inte lär sig att behandla sina djur fel efter att de tittat på dessa program.

Syfte

Syftet med detta arbete var att granska de träningsmetoder som använts i tv-program som sänts i Sverige vars avsikt var att minska beteendeproblemet rädsla hos hund. Vidare var syftet att undersöka hur dessa träningsmetoder använts och hur mycket information om dem som getts ut i programmet.

Syftet var även att jämföra träningsmetoderna som används i programmen mot dem som rekommenderas i vetenskapliga publikationer.

Frågeställningar

- Vilka träningsmetoder för att minska beteendeproblemet rädsla används i tv-program som sänts i Sverige?
- Hur mycket information ges ut om användningen av träningsmetoderna?
- Hur används träningsmetoderna?
- Vilka träningsmetoder för att minska beteendeproblemet rädsla rekommenderas i den vetenskapliga litteraturen?

Material och metod

En svensk tv-tablå (tv.nu) undersöktes en vecka i mars 2012 för att hitta vilka program som sändes om behandling av beteendeproblem hos hund. Det sändes fyra olika program; Go'kväll med hundskolan, Hundcoachen, Dog whisperer samt It's me or the dog. Från dessa program letades det sedan upp avsnitt/fall som behandlade beteendeproblemet rädsla hos hund. Detta gjordes via olika internetsidor som sände tv-program i efterhand. Här gjordes det ett medvetet val att inte ta med aggressivitet som hade sin grund i rädsla om inte tränaren uttryckligen påpekade att det var fallet. Detta var för att författaren skulle vara säker på att tränaren behandlade rädsla och inte aggressivitet som kan ha andra bakomliggande orsaker. Tre avsnitt från varje program granskades utifrån följande frågor:

- Vilken typ av rädsla hade hunden som tränaren jobbade med?
- Vilken träningsmetod använde tränaren?
- Hur väl förklarade tränaren metodens funktion, bakgrund samt hundens inläring?
- Hur användes metoden (redskapsanvändning, röstläge, beröm)?
- Bytte tränaren mellan olika metoder? Om ja, hur väl förklarade tränaren alla metoder?
- Utsattes hunden för något som kunde påverka dess välfärd?

För att kunna svara på dessa frågor likvärdigt sattes det upp några riktlinjer. När det kom till vilken träningsmetod som användes valdes det att kategorisera metoderna som positiv & negativ förstärkning samt positiv & negativ bestraffning genom att följa beskrivningen av dem tidigare i texten. För att underlätta bedömningen av hur väl tränaren förklarade metoden utformades det olika kriterier (tabell 1) på en skala 1-4, där 1 var inte alls och 4

mycket väl. Om hunden utsattes för något som kunde påverka dess välfärd bedömdes utifrån varje avsnitt men några riktlinjer drogs upp. Alla tillfällen där hunden fått hantera situationen själv räknades som positiva för dess välfärd likaså all positiv förstärkning som utfördes på rätt sätt. Eftersom rädsla i sig är negativt för hundens välfärd har alla tillfällen där hunden utsatts för sin rädsla inte räknats. Däremot har ytterligare obehag som tränaren utsatt hunden för räknats, det vill säga all positiv bestraffning och negativ förstärkning.

Tabell 1: Kriterier för olika nivåer som ska beskriva hur väl en träningsmetod beskrivs i ett tv-program som behandlar beteendeproblemet rädsla hos hund i svensk television under en granskning från mars 2012.

Skala	Kriterier
1: Inte alls	Det sägs inget om hur metoden ska användas, man får bara se metoden användas
2: Lite	Det sägs något om hur metoden ska användas
3: Väl	Det beskrivs hur metoden ska användas och kort om dess funktion
4: Mycket väl	Det beskrivs hur metoden ska användas, dess bakgrund och något om hundens inläring för att ge tittaren en förståelse för varför den fungerar

Data sammanställdes och bearbetades med hjälp av Microsoft Word och Excel. Alla procentsatser som räknats ut har avrundats till heltal.

Litteratursökning

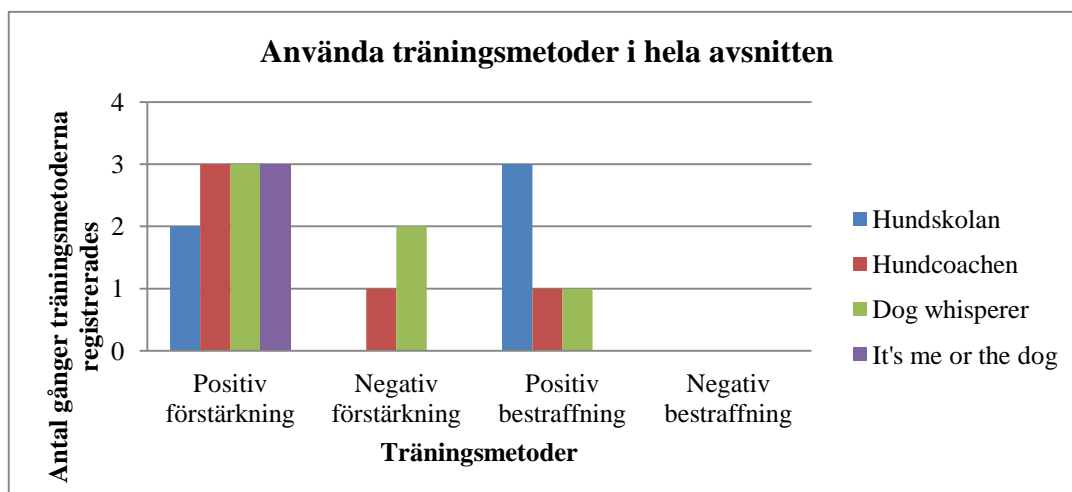
Den litteratur som lästes hittades på ISI Web of Knowledge. Abstracten i de hittade artiklarna lästes för att kunna avgöra om de var relevanta för syftet. Artiklar på annat språk än engelska och svenska uteslöts. Resultat som var böcker eller kapitel ur desamma uteslöts. Även artiklar som beskrev förebyggande åtgärder uteslöts då syftet var hur tränare och ägare kan hjälpa hundar med ett befintligt problem. Även artiklar om medicinering för att hjälpa hundar med rädslor uteslöts om de inte samtidigt beskrev träningsmetoder att arbeta med. Sökorden som användes var: behaviour problem, fear, dog, anxiety, canine och training method i olika kombinationer.

Resultat

6 av avsnitten var uppdelade i två olika moment, ett där tränarna jobbade direkt med rädslan och ett där de instruerade ägarna i vardagsregler, visade hur de kunde bygga upp hundens självförtroende samt hur de kunde bygga ett förtroende mellan ägare och hund. I båda momenten användes träningsmetoder och resultatet har därför delats upp i ”använda träningsmetoder i hela avsnitten” och ”använda träningsmetoder vid arbetet med rädslan”.

Använda träningsmetoder i hela avsnitten

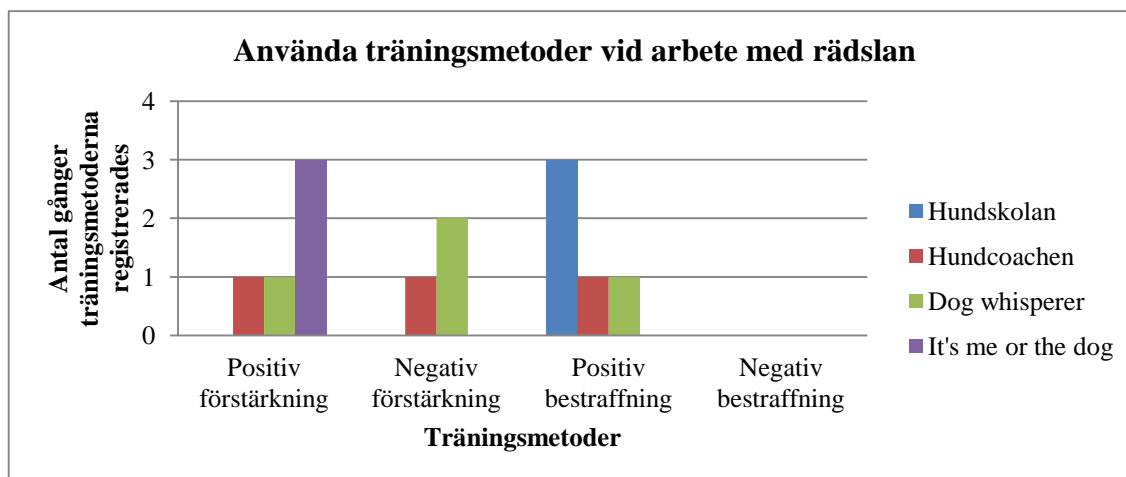
Totalt registrerades 19 träningsmetoder i de 12 granskade avsnitten. Det var ett medeltal på en användning av 1,5 träningsmetod per avsnitt och ett intervall på minst 1 metod/avsnitt till max 3 metoder/avsnitt. Det var dock 6 avsnitt som bara använde 1 metod vilket gav de andra avsnitten ett medeltal på 2,2 träningsmetoder per avsnitt. Positiv förstärkning användes i 58 % av alla registrerade träningsmetoder, negativ förstärkning i 16 % och positiv bestraffning i 26 % (figur 1). Negativ bestraffning användes i 0 % av de registrerade metoderna. Hundskolan var det enda programmet som inte använde positiv förstärkning i alla sina avsnitt och samma program använde inte negativ förstärkning överhuvudtaget. It's me or the dog var det enda program som bara använde positiv förstärkning. Dog whisperer och Hundcoachen använde en blandning av alla.

Figur 1: Figuren visar frekvensen av vilka olika träningsmetoder som använts i 12 olika avsnitt från 4 olika program som sänts i svensk television i mars 2012 som behandlat beteendeproblemet rädsla hos hundar. Totalt registrerades 19 träningsmetoder.

Använda träningsmetoder vid arbetet med rädslan

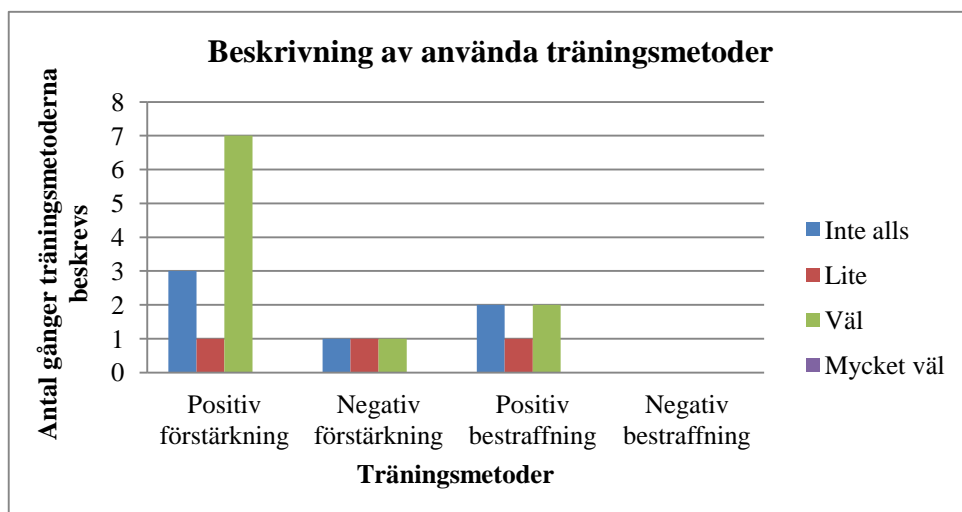
Totalt registrerades 13 träningsmetoder vid arbetet med rädslan. Positiv förstärkning utgjorde 38 % av dessa (figur 2). It's me or the dog var, även här, det enda programmet som bara använde positiv förstärkning. I 38 % av träningsmetoderna jobbade tränaren med positiv bestraffning och i 23 % med negativ förstärkning. Dog whisperer jobbade i ett avsnitt med två metoder på samma problem, vilket han var ensam om. Hundskolan jobbade enbart med positiv bestraffning och Dog whisperer och Hundcoachen använde en blandning av de tre förekommande.

Figur 2: Figuren visar frekvensen av vilka olika träningsmetoder som använts vid arbetet med beteendeproblemet rädsla hos hundar i 12 olika avsnitt från 4 olika program som sänts i svensk television i mars 2012. Observera att det är registreringar från arbetet med rädslan och inte alla träningsmetoder som använts totalt i hela avsnitten (figur 1). Totalt är det 13 registreringar då "Dog whisperer" i ett avsnitt jobbade med problemet genom att använda två olika metoder.

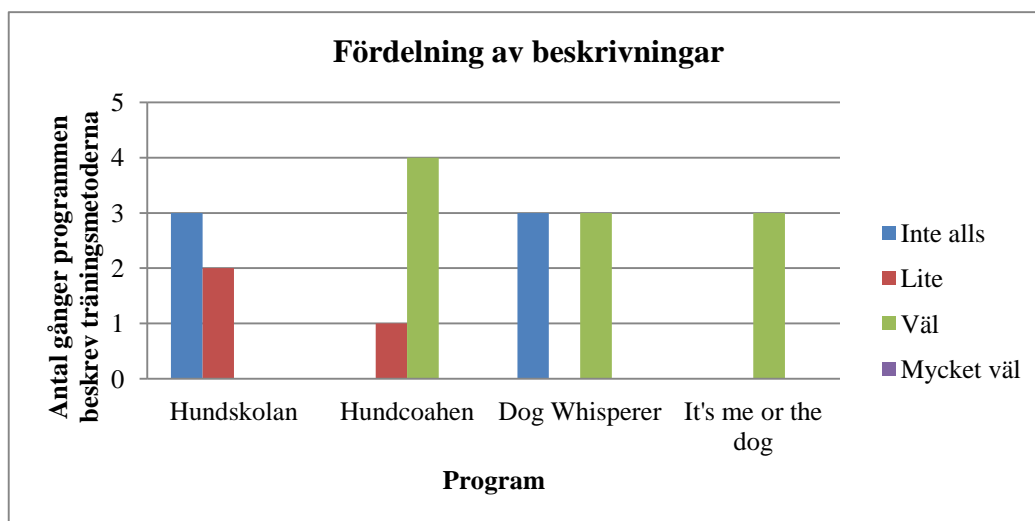
Beskrivning av träningsmetoderna

Av de 19 använda träningsmetoderna var det 0 % som beskrevs mycket väl. 53 % beskrevs väl, varav positiv förstärkning stod för 37 %. 16 % av träningsmetoderna beskrevs lite och 32 % beskrevs inte alls (figur 3). Om tränarna använde fler än en metod i avsnitten var det alltid en av dessa metoder som beskrevs sämre än de andra som använts.

Figur 3: Figuren visar frekvensen av hur olika träningsmetoder beskrivs i 12 granskade avsnitt från 4 olika program som sänts i svensk television i mars 2012 och som behandlat beteendeproblemet rädsla.

It's me or the dog var det program som beskrev sina träningsmetoder bäst medan Hundskolan var det program som beskrev sina metoder sämst (figur 4). Hundcoachen hade flest "väl" beskrivna metoder.

Figur 4: Figuren visar frekvensen över hur 4 olika program beskrev sina träningsmetoder i 12 granskade avsnitt som sänts i svensk television i mars 2012 och behandlade beteendeproblemet rädsla.

Välfärd under avsnitten

I de träningsmetoder som registrerats under hela avsnitten utsattes hundarna för något som kunde påverka deras välfärd negativt i 42 % medan i 58 % utsattes hunden för något som påverkade dess välfärd positivt. I de träningsmetoder som användes för arbetet med rädslan blev siffrorna motsatta; 42 % påverkade välfärden positivt och i 58 % som påverkade välfärden negativt.

Användning av träningsmetoderna

Nedan följer en kort beskrivning av respektive tv-program och de avsnitt som granskats. I vissa fall har det kunnat utläsas fullständig avsnittsinformation om säsong och avsnittets nummer men det är tyvärr något som saknas till vissa avsnitt.

Go'kväll med hundskolan:

De tre avsnitten som hittades var: ett avsnitt med Border Collie Nova, ett avsnitt med Dvärgschnauzerna Isak och Allan och ett avsnitt med Golden retrievern Alice. Rädslorna som behandlades var rädsla för människor, rädsla för bilen och rädsla för andra hundar. Tränaren jobbade i några fall med att bygga upp självförtroendet hos hunden genom positiv förstärkning i form av beröm med glad röst och lek. För att lösa problemen jobbade tränaren med positiv bestraffning, detta gjordes genom att kopplet användes dels genom att rycka i det och att tvinga hunden att gå och dels genom att kasta det på eller bredvid hunden. Tränaren använde även en arg röst för att korrigera hunden och var sparsam med beröm vid rätt beteende. Ett exempel: Hunden var rädd för människor och visade detta genom att försöka gömma sig, visa osäkerhet, skälla och göra utfall mot människor. Tränaren använde sig av positiv bestraffning genom att ge ett verbalt förbud mot att skälla och göra utfall. Om hunden inte lyssnade, kastades kopplet på hunden eller i marken och med arg röst fortsatte tränaren att ge förbudsordet. De tränade med hunden lös och om hunden sprang ifrån ägaren uppmanades denna att kasta kopplet mot hunden så att den avbröt sitt beteende.

It's me or the dog:

De tre avsnitten som hittades var: "Indoor tips" – Fear of men, "Indoor tips" – Fear of water och Easing car anxiety – Sylvester. Rädslorna som behandlades var rädsla för män, rädsla för vatten och rädsla för bil. Tränaren jobbade enbart med positiv förstärkning och använde godis och positiv, glad röst som belöning. Tränaren arbetade även med att manipulera miljön så att hunden inte kunde få en negativ association till den. Ett exempel: Hunden var rädd för vatten och detta visades genom att den sprang och gömde sig och var motsträvig mot att gå till badrummet. Tränaren bytte miljö för att hunden inte skulle ha några negativa associationer till platsen där träningen genomfördes. Det togs även in en ny badtunna och till denna byggdes det upp en positiv association genom positiv förstärkning i form av godis och verbalt beröm med positiv, glad röst. En matta lades in för att hunden inte skulle kunna halka och få en negativ association till tunnan. När hunden trivdes med tunnan fylldes det på lite vatten och sedan ökades vattenmängden successivt, hela tiden med positiv förstärkning när hunden var lugn.

Hundcoachen:

De tre avsnitten som hittades var: säsong 1, avsnitt 1 - Berner Sennern Leo, säsong 1, avsnitt 5 - Cane Corso Nova och säsong 2, avsnitt 9 - Petit Barabancon/Griffon Casper. Rädslorna som behandlades var rädsla för att klippa klorna, separationsångest och rädsla för människor. Tränaren jobbade med olika metoder. Det användes positiv förstärkning för att skapa ett förtroende mellan ägare och hund samt för att få hunden trygg på en specifik plats. Positiv förstärkning var här godis och verbalt beröm med en neutral röst. Tränaren jobbade även med negativ förstärkning genom att tvinga hunden att ligga och gav beröm när hunden var lugn. Det jobbades även med positiv bestraffning genom att knuffa undan hunden med handen eller foten. Ett exempel: Hunden hade problem med separationsångest vilket visades genom att han inte lämnade mattes sida i hemmet och att han skällde när ägarna gick hemifrån. Ägarna hade inte många regler så tränaren satte upp några gränser i samförstånd med ägarna. Matte skulle till exempel få vara själv i badrummet. Detta tränades genom att matte gick in i badrummet och hunden följde efter och matte puttade då ut hunden utanför badrummet, positiv bestraffning. Andra övningar, så som att hunden skulle ha en egen trygg plats, tränades med positiv förstärkning.

Dog Whisperer:

De tre avsnitten som hittades var: säsong 7, avsnitt 7 - "Nervige Viper", Exclusive clip: Woman's day - Training a fearful dog och säsong 7, avsnitt 7 - "Diesel och gasbehållarna". Rädslorna som behandlades var rädsla för människor, rädsla för dammsugaren och rädsla för luftballonger. Tränaren använde positiv förstärkning för att skapa förtroende mellan ägaren och hunden och även i vissa fall för att få hunden att förknippa det den var rädd för med positiv tid med ägaren. Tränaren jobbade med negativ förstärkning i form av "flooding" och genom att med kopplet tvinga hunden åt ett håll. När hunden tog ett steg i rätt riktning fick den beröm. Tränaren jobbade med positiv bestraffning genom att använda vibratoren på ett elhalsband. Tränaren manipulerade även miljön genom att till exempel byta ställe eller lyfta upp små hundar på möbler så att de kom högre upp och fick mer överblick och kontroll på sin miljö. Ett exempel: Hunden var rädd för varmluftsballonger och vatten. Tränaren använde "flooding" genom att hunden hela tiden utsattes för det den var rädd för. När han slappnade av fick han vara med andra hundar och berömdes av tränaren. Tränaren införde även struktur hos familjen. Mot rädslan för vatten användes också negativ förstärkning då hunden tvingades med hjälp av kopplet ner i vattnet steg för steg. När hunden tagit ett steg ner i vattnet släpptes trycket i kopplet och han fick beröm om han var lugn.

Diskussion

Ett syfte med studien var att undersöka vilka träningsmetoder som användes i program som sänts i Sverige. Resultaten visar var det positiv förstärkning som användes mest. Trots det var det inte den metod som majoriteten av tränarna valde att använda när de skulle jobba med själva problemet. Det var istället aversiva metoder i form av både positiv bestraffning och negativ förstärkning som användes. I flertalet artiklar förekommer rådet att inte bestraffa en rädd hund och att bara använda positiv förstärkning i träningen av den (Reisner, 2003; Sheppard & Mills, 2003; Hiby *et al.*, 2004; Mills, 2005; Cracknell & Mills, 2008; Haug, 2008; Sherman & Mills, 2008). Detta kan jämföras mot Galac & Knol (1997) som var den enda artikeln som rekommenderade fysiska bestraffningar. Galac & Knol (1997) rekommenderar noggrannhet vad gäller att skilja på belöning och straff. Vidare rekommenderas att bara förstärka önskade beteenden med positiv förstärkning utan hotfulla uttryck och bestraffa oönskade beteenden genom att anpassa bestraffningarna efter hur hunden reagerar på dem. Notera dock att artikeln som rekommenderar bestraffningar är äldre än de andra vilket kan tyda på att forskningen har gått framåt och de råden har motbevisats. Reisner (2003) skriver att aversiva metoder bara bidrar till en osäkrare hund och att nästa gång hunden utsätts för stimuli som gjort den rädd kommer rädslan bli värre. Hiby *et al.* (2004) visade i sin studie att träningsmetoder med aversiva metoder korrelerade positivt med förekomsten av beteendeproblem. Ovanstående författare visade även att träningsmetoder med belöning korrelerade positivt med hundens lydighet.

Varför använde majoriteten av tränarna aversiva metoder för att arbeta med rädslan? Författaren tror att det kan ha flera olika orsaker, tränarna kanske inte har tillgång till forskning eller de kanske utbildade sig innan den nya forskningen kom. Genomförs metoderna på rätt sätt med rätt tajming fungerar de. Något som författaren tycker är viktigt att komma ihåg här är att det krävs mycket utbildning och erfarenhet för att lyckas med den tajmingen, något som den generella hundägaren inte har. Det kan vara svårt för ägaren att veta vad de ska göra istället för att ta till hårda tag när de vill stoppa ett beteende (Reisner, 2003) speciellt om det är ett aggressivt beteende. Reisner (2003) skriver att ägaren kan distrahera hunden genom att exempelvis ta fram kopplet till en rädd hund så att den tänker på en promenad istället. Reisner (2003) skriver vidare att det inte går att tvinga en hund att

acceptera något med våld och tvång, till exempel att klippa klorna, utan det behövs bearbetas i etapper med positiv förstärkning. För att få bukt med problemet måste hundens beteende ändras genom att ägaren lär den hur den ska bete sig (Reisner, 2003).

Många artiklar betonar vikten av att utbilda ägarna för att komma till rätta med beteendeproblem. Ägarna har generellt sett dålig kunskap om hur hundar kommunicerar, hur träningsmetoder fungerar, varför de fungerar samt hur de ska användas. Det är därför viktigt att utbilda dem, både teoretiskt och praktiskt (Blackshaw, 1991; Galac & Knol, 1997; Turner, 1997; Reisner, 2003; Haug, 2008; Sherman & Mills, 2008). Många ägare vet inte heller hur de ska interagera med sin hund på rätt sätt och har fel förväntningar på sin hund (Turner, 1997) något som vid träningstillfällena kan leda till att hunden blir frustrerad, vilket bör undvikas (Reisner, 2003). Blackshaw (1991) tycker det är viktigt att berätta för barn och vuxna hur man ska hantera en hund som är rädd. Det är också viktigt att informera ägarna om att det tar lång tid att förändra en hunds beteende och att på så sätt bli av med beteendeproblemet (Haug, 2008). Detta eftersom ägarna enligt Haug (2008) ofta har en uppfattning om att det kommer gå fort att träna bort. Haug (2008) tycker även att det är viktigt att dela upp behandlingen i små steg för att det inte ska bli överväldigande för ägarna då vissa behandlingsplaner kan innebära stora förändringar i träning och daglig hantering för ägarna. Detta är något som Takeuchi *et al.* (2000) styrker i sin studie. Deras studie gick ut på att det gavs olika beteendemodifierings råd till hundägare vars hundar hade separationsångest. Efter en tid gjordes en uppföljning på hur ägarna tyckt att råden fungerat. Om ägaren fick mer än 5 råd visade studien att hundarna inte förbättrades lika mycket som hundar vars ägare fick mindre än 5 råd och den skillnaden var signifikant (Takeuchi *et al.*, 2000). Råden ovan att berätta för ägarna att det tar lång tid att jobba bort ett beteendeproblem och att dela upp behandlingen i små steg är något som inte behandlas i de granskade avsnitten. I tv-programmen går det fort för tränaren att nå resultat eftersom avsnitten är klippta och det är sällan som det framgår hur lång tid det faktiskt tagit. I vissa avsnitt kommer tränaren på en uppföljning efter ett antal veckor och då kan det framgå att bearbetning av beteendeproblem kanske inte går fort.

Ett av syftena med denna studie var att granska hur mycket information om träningsmetoderna som presenterades i programmen. Resultatet visade att det inte var något avsnitt som fick högsta betyg. Detta är väldigt oroväckande då alla de ovanstående författarna påpekar hur viktigt det är att informera ägarna i hur de ska arbeta med sin rädda hund. Eftersom många personer vänder sig till tv-program för att inhämta kunskap (O'Keefe *et al.*, 1998; Miller *et al.*, 2006) är det oerhört viktigt att tv-bolagen ändrar strukturen för programmen så att en tv-tittare blir väl informerad och kan göra kloka och etiska val. Enligt Turner (1997) är det svårt för gemene man att avgöra vilka råd som är bra och vilka som inte är det. Turner (1997) skriver vidare att det är viktigt att veterinärer och etologer arbetar tillsammans för att en hundägare ska få grundlig hjälp som tar hänsyn till alla aspekter. Det kan annars vara lätt att bara få en sida av ett problem, den från veterinären (fysiska) eller den från etologen (psykiska), men ett beteendeproblem kan ha orsak i båda aspekterna (Turner, 1997).

Att de granskade avsnitten inte fick höga betyg i hur väl de informerade tittaren är ytterligare en anledning till att de bör förespråka användningen av positiv förstärkning. Eftersom det krävs bra tajming och ett exakt utförande av positiv bestraffning och negativ förstärkning för att problemet ska försvinna och inte bli värre (Reid, 2007; Herron *et al.*, 2009) är det inget som en ägare bör försöka sig på utan rådgivning. Tyvärr kan det se lätt ut när tränarna jobbar med hunden och tv-tittaren tycker att "det där kan ju jag med göra". Det finns många artiklar som påpekar att det är svårt att ge generella råd till ägare med rädda

hundar och att det är väldigt viktigt att anpassa behandlingsplanen efter varje enskild situation (Blackshaw, 1991; Turner, 1997; Appleby & Pluijmakers, 2003; Reisner, 2003; Schwartz, 2003; Levine *et al.* 2007; Haug, 2008). Behandlingsplanen behöver vara individuellt anpassad för att varje hund är en individ, varje ägare har egna förutsättningar, varje situation är speciell och ett stimuli kan ha många aspekter som kan påverka, till exempel fyrverkerier som både låter och skapar ljus. Det är lätt att missa viktiga detaljer speciellt eftersom ägaren lätt kan bli hemmablind samt att de oftast saknar en utbildning om hundar. Att varje enskilt fall behöver en individuell behandlingsplan är således viktigt att framföra i varje avsnitt, helst flera gånger för att tv-tittaren verkligen ska uppmärksamma det. I denna granskning var det bara två avsnitt av "Dog whisperer" som poängterade att det alltid ska kontaktas en specialist innan träningsmetoderna används. I Levine *et al.* (2007) studie undersöktes hur hundägare bedömde instruktioner för en ljud-CD var. Ljud-CDs används för att bota ljudrädsla hos hundar och innehåller inspelade ljud som hunden är rädd för. Det visade sig att av de 83 % som läst mer än 90 % av instruktionerna var det bara 48 % som tyckte att de var lätta att förstå (Levine *et al.*, 2007). Det som ägarna kunde ha svårt att bedöma var när det var rätt volym för att hålla ljudet under hundens toleransnivå eftersom det kan vara svårt att se och tyda alla tecken på att hunden är rädd (Levine *et al.*, 2007). En styrka med Levine *et al.* studie var att de hade två ljud-CD som de kunde jämföra samt dra slutsatser kring. Eftersom informationen upplevdes som dålig i båda kan det vara ett generellt problem för ljud-CDs. I de granskade avsnitten var det ingen som rekommenderade användning av ljud-CD. Hade de gjort det och tv-tittarna som inskaffat en skiva och sedan inte förstått instruktionerna så har de hundägarna inte haft någon att fråga om hjälp. Hade de istället frågat en specialist på en gång hade denna kunnat hjälpa ägarna varje steg på vägen.

Att ignorera hunden vid ett visst beteende är att utsläcka beteendet, något som många författare rekommenderar. För att träna en hund med rädslor rekommenderas det att ignorera uppspelade beteenden (Sherman & Mills, 2008), uppmärksamhetsökande beteenden (Galac & Knol, 1997) och rädda beteenden som sker utan en logisk anledning (Sheppard & Mills, 2003; Mills, 2005; Cracknell & Mills, 2008). Trots att många rekommenderar att använda utsläckning var det ingen tränare i något av de granskade avsnitten som använde sig av denna metod. Detta skulle kunna bero på att det oftast tar lång tid att arbeta bort beteenden med hjälp av utsläckning. Det var inte heller någon som använde negativ bestraffning som skulle kunna liknas vid utsläckning i vissa fall då negativ bestraffning är att om hunden gör fel tar tränaren bort något den vill ha. I fall med rädda hundar vill de ofta ha stöd hos sin ägare och om denna då ignorerar hunden när den visar rädda beteenden demonstrerar ägaren att hunden gör fel utan att använda en aversiv metod. Utsläckning och negativ bestraffning är metoder som kan vara svåra att genomföra för en del ägare då det är svårt att ignorera sin hund. De är samtidigt inga metoder som kan påverka hunden lika mycket, om de genomförs på fel sätt, jämfört med positiv bestraffning och negativ förstärkning (Herron *et al.*, 2009). Det borde göra att tränarna i programmen skulle föredra att använda negativ bestraffning eller utsläckning för att vara säkra på att tv-tittare inte behandlar sina hundar på ett sätt som blir negativt för deras välfärd. En orsak till att tränare väljer att inte använda sig av metoderna kan vara att det finns en risk att vid fel tajming kan önskade beteenden ignoreras vilket kan leda till att förtroendebandet mellan ägaren och hunden försämras.

Generella råd från litteraturen

Eftersom många av artiklarna ansåg att det var svårt att ge generella råd då varje situation är unik var det inte många artiklar som gjorde det men av de generella råd som gavs var det

några råd som även framkom i avsnitten. Att involvera ägaren i positiva upplevelser med hunden (Sherman & Mills, 2008) var ett sådant råd. Detta gjordes i avsnitten genom lek och positiv förstärknings träning. Att förse hunden med en plats i hemmet som med positiv förstärkning görs till en tryggplats (Sheppard & Mills, 2003; Reisner, 2003; Mills, 2005; Cracknell & Mills, 2008; Sherman & Mills, 2008) var ett annat råd som en tränare använde i två avsnitt. Ytterligare råd som användes var att belöna lugnt beteende (Sherman & Mills, 2008), att använda någon form av habituering (Blackshaw, 1991) och att göra ändringar i miljön (Ballamwar *et al.*, 2008). Förslag på sådana ändringar givna i litteraturen är att mörklägga ett rum så att ljus från fyrverkerier stängs ute och att fylla en plats eller ett rum med kuddar och filtar för att stänga ute ljud. Detta kan även göras med öronproppar eller genom att sätta på musik med bastoner under förutsättning att hunden inte är rädd för det ljudet också (Sheppard & Mills, 2003; Mills, 2005; Cracknell & Mills, 2008). I de avsnitt där tränarna ändrade i miljön tyckte författaren till detta arbete att tränarna gjorde det på ett bra sätt. De bytte plats och de manipulerade den befintliga miljön till hundens fördel. Att byta plats och samtidigt ändra sitt eget beteende eller till och med ibland även att låna ut hunden till en tränare innebär att hunden får en chans att uppleva stimuli på ett nytt sätt. Till den gamla platsen och ägaren har hunden en negativ association till stimuli och genom att byta plats kan den associationen brytas och ersättas med en positiv upplevelse.

Sheppard & Mills (2003), Mills (2005), Ballamwar *et al.* (2008), Cracknell & Mills (2008) och Haug (2008) gav alla rådet att ägaren själv bör vara lugn och ignorera stimuli hunden blir rädd för eftersom hunden annars känner av oron och får bekräftelse för sina egna känslor. Ägaren bör inte bestraffa sin hund när den är rädd eftersom det bekräftar att det finns något att vara rädd för och ägaren bör inte heller ömka och trösta hunden då uppmärksamheten förstärker beteendet (Sheppard & Mills, 2003; Mills, 2005; Cracknell & Mills, 2008). Istället bör ägaren försöka involvera hunden i någon positiv händelse, exempelvis en aktiv lek (Sheppard & Mills, 2003; Mills, 2005; Cracknell & Mills, 2008). Detta är dock något som Dreschel & Granger (2005) med sin studie ifrågasatte. Deras studie visade nämligen att ägarens beteende inte påverkade hundens rädsla. Studien visade att ägarens beteende när ett stimuli hände inte påverkade hur hunden reagerade. Viktigt att tänka på här är att denna studie bara undersökte ägarens beteende och hundens reaktion i en konstlad miljö vilket är en svaghet med studien. De tidigare nämnda artiklarna kan alltså ha rätt gällande behovet av att ägaren bibehåller sitt lugn, men vad Dreschel & Grangers (2005) studie visar är att det behövs mer forskning på området för att kunna avgöra vilken roll ägarens beteende har på hundens rädsla.

Sheppard & Mills (2003), Mills (2005) och Cracknell & Mills (2008) gav rådet att använda stabila hundar som hjälp till den rädda individen, något som användes av en av tränarna i de granskade programmen. Fördelarna med andra hundar är något som även Dreschel & Granger (2005) upptäckte i sin studie då de fann att hundar som bodde med andra hundar inte fick lika höga cortisolhalter som de andra hundarna när de utsattes för ett ljudstimuli. De såg även att dessa hundar återhämtade sig fortare än de andra. Anledningen till att andra hundar fungerar är något som tränaren som använde sig av detta förklarade i de granskade avsnitten. Det fungerar för att hundar kan kommunicera med varandra på ett sätt som vi aldrig kommer kunna, andra hundar kan visa att det inte är något att vara rädd för och de kan aktivt lugna individen.

Systematisk desensibilisering är en träningsmetod som flera artiklar rekommenderar för att behandla rädsla hos hund, detta eftersom det stegvis behandlar problemet (Mills, 2005; Ballamwar *et al.*, 2008; Butler *et al.*, 2011). I de granskade avsnitten förekom det systematisk desensibilisering men det påpekades aldrig av tränaren att det var denna form

av träning som användes. I avsnitten går det också väldigt fort när systematisk desensibilisering används eftersom avsnitten är klippta och det framgår inte alltid hur lång tid det egentligen tagit. Detta är något som måste uppmärksammas, annars finns en risk att ägare går för fort fram och då kommer inte metoden att fungera. Risken för att hunden blir ännu räddare är då stor. Counterconditioning är ett annat träningsätt som artiklar rekommenderar som innebär att hunden lär sig utföra önskade beteenden vid ett stimuli istället för de oönskade beteendena (Mills, 2005; Ballamwar *et al.*, 2008). Detta träningsätt är något som förekom i vissa avsnitt men även detta förklarades dåligt.

Några råd som gavs i artiklar som ansågs som viktiga var bland annat att schemalägga positiv träning och lek varje dag (Reisner, 2003; Sherman & Mills, 2008), att använda en klicker då det ökar inläringen hos hunden (Haug, 2008) och att tillfredställa hundens behov av mental och fysisk motion dagligen (Galac & Knol, 1997; Reisner, 2003; Ballamwar *et al.*, 2008; Haug, 2008; Sherman & Mills, 2008). Vidare gavs råden att undvika stimuli som hunden reagerar på tills behandlingsplanen har börjat ge resultat (Galac & Knol, 1997; Haug, 2008) och att skapa signaler som hunden lär sig betyder att den ska vara lugn (Haug, 2008) till exempel den trygga platsen i huset eller en speciell leksak. Vissa av dessa råd är sådana som tv-tittare kan använda utan att riskera att förvärra problemet hos sin hund, till exempel att tillfredställa hundens behov av motion dagligen. Därför borde dessa råd förekomma i de granskade avsnitten men det är något som de inte gör. Detta kan tyda på att tränarna i programmen inte är speciellt uppdaterade på ny fakta eller förstår hur stor inverkan deras program kan ha.

Ibland är hundarna så rädda att det kan vara svårt att applicera träningen för att ändra dess beteende, det kan då hjälpa att medicinera hunden. Effekter av sådan medicinering är ett utbrett forskningsområde eftersom att det är lättare att forska på medicinsk hjälp än beteendeförändring genom träning. Men som Cracknell & Mills (2008) upptäckte i sin studie så är det inte alltid medicineringen som hjälper utan det kan vara de råd som ges som ger effekt. Det var dock inget av avsnitten som nämnde sådan medicinering vilket är anmärkningsvärt men bra då enbart medicinering oftast bara är en tillfällig lösning.

Separationsångest

Ett av de granskade avsnitten behandlade separationsångest. De generella råd som gavs i artiklar om separationsångest skilde sig en del från de andra råden om rädslor. Detta även om det skulle kunna sägas att separationsångest kan vara en form av rädsla för att vara själv. Appleby & Pluijmakers (2003) skrev att separationsångest kan ha olika bakomliggande orsaker och behandlingsplanen bör vara anpassad därefter. Om separationsångesten beror på rädsla bör systematisk desensibilisering och/eller counterconditioning användas för att arbeta bort rädslan (Takeuchi *et al.*, 2000; Appleby & Pluijmakers, 2003). Detta kan göras genom att, när hunden är lugn, presenteras stimuli som brukar innebära att ägaren går men istället sätter sig ägaren och är helt lugn (Podberscek *et al.*, 1999; Appleby & Pluijmakers, 2003). De flesta råden i artiklar handlar om att göra hunden mer självsäker vilket kan göras på olika sätt. Ägaren kan låta hunden lösa olika problem själv, exempelvis aktiveringsspel, och ge mycket beröm när den klarar det (Appleby & Pluijmakers, 2003). Ägaren kan även ignorera hunden när den söker uppmärksamhet, stänga ute hunden med hjälp av galler ur ett rum som ägaren är i för att lära den att vara själv och ägaren bör vara den som tar initiativ till och styr interaktioner (Podberscek *et al.*, 1999; Appleby & Pluijmakers, 2003). Råden att stänga ute hunden och att ignorera den när den sökte uppmärksamhet var råd som tränaren i avsnittet arbetade med. Det gjordes genom att använda positiv bestraffning, hunden puttades undan med handen eller foten och förbjöds att komma för nära ägaren genom ett förbudsord. Att

ignorera hunden med hjälp av fysiska korregeringar eller verbala kommandon är något som Appleby & Pluijmakers (2003), som tidigare nämnts, inte anser borde användas eftersom det enligt dem förstärker beteendet. I avsnitten fick korregeringarna och kommandona önskad effekt men det kan vara svårt för en tv-tittare att veta när det kan fungera och när det inte kommer göra det. Om det inte är återbesök i avsnitten kan det dessutom vara svårt att veta om metoderna ger en bestående förändring av beteendet.

Ett råd vid separationsångest som ges i artiklar är att tillfredställa hundens behov av social kontakt, fysisk och mental motion (Takeuchi *et al.*, 2000; Schwartz, 2003). Detta råd är det råd som författaren till detta arbete anser vara det viktigaste ur ett etologiskt perspektiv. Andra råd är att planera aktiviteter med hunden så att den vill gå och lägga sig när det är dags för ägaren att gå (Schwartz, 2003) och att inte göra en stor grej av att ägaren ska gå (Takeuchi *et al.*, 2000; Appleby & Pluijmakers, 2003) utan rent av att göra det till en positiv händelse genom att hunden får en favoritleksak eller gott godis när ägaren går (Takeuchi *et al.*, 2000; Schwartz, 2003). Artiklarna tar upp dessa delar som viktiga men de nämns dåligt i programmet vilket stärker slutsatsen att tränaren inte är uppdaterad på den senaste forskningen, inte förstår den inverkan den har eller inte samtycker med forskningen.

Diskussion om programmen

Tre av programmen använde en blandning av olika metoder under hela avsnitten medan *It's me or the dog* var den enda som enbart använde en metod genom alla avsnitt. Tränaren i det programmet använde bara positiv förstärkning och beskrev den metoden "väl" i alla avsnitten. Dessa avsnitt var dock de kortaste av dem som hittats vilket kan innebära att tränaren vid större och utdragnare problem kanske även använder andra metoder. Hundskolan var det program som beskrev sina metoder sämst. Programmet fick bara "inte alls" och "lite" i bedömningen. Detta program var även det program som använde mest positiv bestraffning överlag och det program som bara använde positiv bestraffning vid arbete med rädslan. Hundcoachen använde positiv bestraffning en gång, negativ förstärkning en gång och positiv förstärkning en gång vid arbetet med problemet. Positiv förstärkning använde denna tränare i varje avsnitt men då som träning för att stärka förtroendet till hunden i två av dem. *Dog whisperer* använde också positiv förstärkning i alla avsnitt men bara i ett för att arbeta med problemet. För de andra problemen använde tränaren positiv bestraffning kombinerat med negativ förstärkning i ett avsnitt och negativ förstärkning i det andra. Detta program beskrev hälften av sina metoder "väl" och hälften "inte alls". Från ovanstående diskussion om olika träningsmetoder och hur viktig informationen är kan slutsatser dras om vilka program som behöver förbättras. Hundskolan behöver bli väldigt mycket bättre när det kommer till att förmedla information till tittarna. Detta speciellt om de vidbehåller samma träningsmetoder, vilket författaren till detta arbete skulle råda dem till att inte göra. Hundskolan och *Dog whisperer* behöver informera mer samtidigt som de bör övergå mer och mer till positiv förstärkning. *It's me or the dog* är det programmet som behöver förändras minst eftersom de bara behöver utöka mängden information.

Efter denna undersökning

Denna studie är en liten granskning som inte innefattar särskilt många avsnitt eller olika tv-serier. Att utföra en liknande undersökning i större omfattning är därför ett viktigt arbete i framtiden. En liknande undersökning i större omfattning kan göras på alla typer av beteendeproblem och då kanske främst aggressivitet eftersom det är ett problem som kan få stora konsekvenser för samhället. När det söktes efter avsnitt som behandlade rädsla märkte författaren att det var många avsnitt som behandlade aggressiva hundar. Dessa hundar kan

många gånger ha en osäkerhet eller rädsla bakom sin aggressivitet (Blackshaw, 1991; Galac & Knol, 1997; Guy *et al.*, 2001; Reisner, 2003; Haug, 2008). I denna granskning valde författaren att inte ta med aggressivitet orsakad av rädsla om det inte uttryckligen uppgavs att det var rädsla som var huvudproblemet eftersom det förekommer att tränare använder olika metoder för de olika problemen. Om en större undersökning visar på samma resultat som denna studie skulle det innebära att något måste göras för att hundarnas välfärd inte ska riskera att bli sämre. En förbättring av programmen som visar hur arbetet för att minska beteendeproblem kan gå till skulle ge konsekvensen att de ägare som tittar på de programmen lär sig hur de ska hantera sin hund på ett sätt som är bra för dess välfärd. Om det är så att tränarna i programmen anser att en viss metod är den bästa att använda så bör ändå programmen alltid förse tittaren med den väsentliga informationen om att varje fall är individuellt och att tajmingen är väldigt viktig så att inte tittaren utsätter sin hund för något som kan vara negativt för dess välfärd.

Författaren tror att det är bra att ha dessa program i tv för ju mer djurägare kan utbildas via de media som de faktiskt vänder sig till desto lättare och snabbare kan djurens välfärd öka och fler människor kan nås av budskapet. Det kräver dock att informationen i programmen är uppdaterad, korrekt, lättförstådd, omfattande och lätt att lyckas med. Hur ett sådant program ska utformas är ett område för framtida forskning men författaren till detta arbete tror att det krävs att tränaren är uppdaterad på ny forskning och använder sig av positiv förstärkning.

Detta arbete är värdefullt för ämnet etologi genom att det visar att programmen som sänder hundträning i svensk television inte uppnår den kvalitet som författaren till detta arbete anser att det krävs för att hundar ska ha en hög välfärd. Etologer bör hjälpa tv-bolagen att utforma programmen så att tv-tittaren får all den väsentliga informationen den behöver för att göra kloka och etiska val när det kommer till träningen av dess hund. Etologerna bör även informera allmänheten om att programmen inte ger ut tillräckligt med information om träningsmetoderna. Detta för att hundars välfärd inte ska försämrans på grund av att deras ägare sett på tv hur de ska träna med sin hund men egentligen inte förstår hur metoderna fungerar. Denna åtgärd bör ha högsta prioritet då konsekvensen av att informationen till allmänheten uteblir kan bli att tittarna använder sig av de metoder som presenteras och hundarnas välfärd försämrans.

Detta arbete har förutsatt att tittarna har applicerat metoderna de sett i programmen på sina egna hundar, något som författaren inte haft helt stöd för. Detta är en viktig aspekt som vidare forskning bör undersöka, att se varifrån hundägare hämtar information om träningsmetoder och hur mycket tv-programmen står för. Sådan forskning skulle ge konsekvenser i form av att etologer får veta vart de behöver lägga sina resurser. En viktig uppgift en etolog har är att nå ut med information till allmänheten. Tyvärr har de oftast begränsade resurser och det är därför viktigt att de används där de kan nå flest människor. Till exempel om flest hundägare vänder sig till tränare vid klubbar för att få information om träningsmetoder kan etologen lägga sina resurser på att påverka klubbarna så att de i sin tur kan påverka sina aktiva.

Felkällor

En felkälla som finns i detta arbete är att det är en granskning som baserats på bedömningar. Dessa bedömningar är gjorda av en person vilket innebär att det blir den personens bedömningar som redovisas. Även om författaren försökt att göra sitt bästa för att vara objektiv och dragit upp mallar för hur bedömningen skulle genomföras kommer det

alltid finnas personliga värderingar som spelar in. Författaren tror dock att det är viktigt att poängtera att hennes förväntningar på hur resultatet skulle bli inte införlivades och att hon därför anser att resultaten är pålitliga. Något som är viktigt att komma ihåg i detta arbete är att det är ett relativt smalt område som valts att granska och att relativt få avsnitt behandlats.

En annan aspekt som kan påverka är artiklarnas trovärdighet. Det var många review-artiklar och sammanställningar av forskning och det var inte alltid att den ursprungliga källan kunde hittas. Det är då artikelns vinkling av den informationen som användes till detta arbete vilket är en svaghet med de artiklarna. Det är något som även skett då författaren skrivit om en artikel, det är då hennes tolkning av vad som stod i artikeln som skrivits ner. Detta brukar normalt inte bli ett problem men då några artiklar inte haft med definitioner på träningsmetoder och så vidare kan det vara så att författaren har en annan definition än vad artiklarna hade. En svaghet med vissa artiklar är att dessa varit baserade på enkäter till allmänheten och det kan då vara svårt att veta hur trovärdig den källan egentligen är. Här har författaren tagit i akt hur undersökningen genomförts och då tagit ställning till huruvida de var pålitliga nog för att tas med i denna rapport.

Några bedömningar och definitioner som författaren hade problem med var bland annat flooding som hon tyckte var svår att definiera till de olika kategorierna. Det kunde även vara svårt att hålla isär positiv bestraffning och negativ förstärkning. Författaren stoppade programmen varje gång hon blev osäker och gick tillbaks till beskrivningarna och klargjorde vad som var vad. Flooding var även svårt att bestämma huruvida det påverkade hundens välfärd positivt eller negativt. Flooding som träningsteknik räknas som negativ förstärkning vilket borde innebära att det är negativt för välfärden men i de granskade avsnitten har flooding även inneburit att hunden fått hantera sin situation själv vilket anses vara positivt för välfärden. I de fall då tränaren informerade ägarna om vardagsregler var det ibland svårt att avgöra när de pratade och informerade om träningsmetoderna och när de informerade om annat. Författaren fick då stoppa igen och tänka efter vad det faktiskt var tränarna beskrev. Trots att vissa bedömningar kan ha varit lite svåra att göra för stunden tycker författaren att varje gång hon stoppat och funderat har bedömningen blivit självfallen. Hon tror dock att det kan vara svårare för någon som inte är insatt i träningsterminologi att göra denna bedömning lika bra.

Slutsatser

Syftet med studien var att granska användandet av träningsmetoder i tv-program som behandlade rädsla hos hundar. Slutsatser kan dras utifrån frågeställningarna som följer:

Vilka träningsmetoder för att minska beteendeproblemet rädsla används i tv-program som sänts i Sverige? Positiv belöning var den metod som förekom mest i avsnitten men det var inte den metod som användes vid flest tillfällen då problemet rädsla behandlades. Det var istället positiv bestraffning och/eller negativ förstärkning som användes då.

Hur mycket information ges ut om användningen av träningsmetoderna?

Informationen som ges om träningsmetoder i tv-program måste förbättras då den i undersökningen inte uppfyller de krav som behövs för att hundarnas välfärd ska hållas på en god nivå om tv-tittaren skulle använda de metoder som används i programmen.

Vilka träningsmetoder för att minska beteendeproblemet rädsla rekommenderas i den vetenskapliga litteraturen? I den vetenskapliga litteraturen rekommenderas överlag positiv förstärkning, systematisk desensibilisering, och utsläckning mest.

Populärvetenskaplig sammanfattning

Precis som människor kan hundar bli rädda för saker de upplever som obehagliga. Tyvärr kan hundar ibland få problem med denna rädsla eftersom de inte alltid kan hantera rädslan på det sätt som de i naturen skulle ha gjort. Hundarna blir då oroliga och får vad forskarna kallar beteendeproblemet rädsla vilket innebär att hunden förväntar sig att något obehagligt ska hända i en viss situation och dess välfärd försämras. På tv idag visas det fler och fler program om hur vi ska hålla våra djur och en del av dessa program behandlar just beteendeproblem hos hundar. I dessa program visas det hur man ska jobba med dessa problem för att komma till bukt med dem. Detta arbete är en granskning av dessa program som sändes i svensk television en vecka i mars 2012. Ett antal frågor om vilken träningsmetod som användes och hur väl tränaren i programmen beskrev dessa behandlades genom 12 avsnitt från 4 olika program.

Resultaten visar att positiv förstärkning, en träningsmetod som innebär att när hunden gör något bra får den en belöning som den vill ha, till exempel en leksak eller godis, förekom i 58 % av de 19 registrerade träningsmetoderna. De andra metoderna som användes var positiv bestraffning och negativ förstärkning vilka innebär att när hunden gjort fel orsakar tränaren något obehagligt respektive när hunden utför vad man vill att den ska göra slutar något obehagligt att hända. Exempel på positiv bestraffning är slag eller ryck i kopplet och exempel på negativ bestraffning är att hundens bakdel trycks ner tills den sitter och då tar man bort trycket. Dessa två metoder räknas som aversiva metoder vilket innebär att man använder obehagliga korregeringar i dem. Tyvärr visar resultaten att trots att positiv förstärkning används i över hälften av de träningsmetoder som registrerats används positiv bestraffning och/eller negativ förstärkning i över hälften av de tillfällen då tränaren faktiskt jobbade med rädslan hos hunden. Tränarna jobbade med rädslan på två olika sätt, dels genom att jobba med själva rädslan och dels genom att instruera ägarna i vardagsregler och hur de skulle göra för att få ett förtroendeband mellan sig och hunden. Att jobba med aversiva metoder kräver stor kunskap och tajming, något som en tränare kan ha, men som en ägare generellt sett inte har.

Det kanske viktigaste resultatet i detta arbete var att inget av de granskade avsnitten fick det högsta möjliga betyget för hur väl de beskrev en träningsmetod. Ingenting sades om hur hundars inlärning fungerar och bara 53 % av träningsmetoderna beskrev hur metoden skulle användas och kort om dess funktion. Positiv förstärkning var den metod som utgjorde störst procent (37 %) av dem som beskrevs väl. Då det har visats att människor vänder sig mer och mer till media så som tv och internet för att inhämta information så är dessa siffror väldigt oroväckande. Det skulle innebära att tv-tittare som ser dessa program tror att de fått all information de behöver och applicerar träningen på sin hund fast än att de kan sakna viktig information. Om man då tänker tillbaka på ovanstående resultat där de aversiva metoderna var de som användes mest vid arbetet med problemet och att dessa metoder krävde stor kunskap och tajming skulle bristen på information innebära att hunden bara mår sämre och sämre. Detta för att en fel använd aversiv metod oftast innebär att hunden blir mer och mer rädd och hundens välfärd då försämras.

Många vetenskapliga artiklar skriver att det är väldigt viktigt att utbilda ägare med korrekt information, att det är viktigt att inte träna en rädd hund med aversiva metoder och att det är viktigt att behandla varje fall enskilt då alla situationer är unika. Dessa punkter visar på hur viktigt det är att tv-programmen går ut med mycket lättförstådd information till tittaren. Att utforma dessa program så att de uppfyller kvaliteten som krävs är något som är viktigt att jobba vidare med.

Referenser

- Appleby, D. & Pluijmakers, J. 2003. *Separation anxiety in dogs: The function of homeostasis in its development and treatment*. *Veterinary Clinics Small Animal Practice* 33; 321-344.
- Arhant, C., Bubna-Littitz, H., Bartels, A., Futschik, A. & Troxler, J. 2010. *Behaviour of smaller and larger dogs: Effects of training methods, inconsistency of owner behaviour and level of engagement in activities with the dog*. *Applied Animal Behaviour Science*. 123; 131-142.
- Ballamwar, V.A., Bonde, S.W., Mangle, N.S. & Vyavahare, S.H. 2008. *Noise Phobia in Dog*. *Veterinary World*.1; 351-352.
- Beerda, B., Schilder, M.B.H., van Hooff, J.A.R.A.M. & de Vries, H.W. 1997. *Manifestations of chronic and acute stress in dogs*. *Applied Animal Behaviour Science*. 52; 307-319.
- Blackshaw, J.K., 1991. *An overview of types of aggressive behaviour in dogs and methods of treatment*. *Applied Animal Behaviour Science*. 30; 351-361.
- Blackwell, E.J., Twells, C., Seawright, A. & Casey, R.A. 2008. *The relationship between training methods and the occurrence of behavior problems, as reported by owners, in a population of domestic dogs*. *Journal of Veterinary Behavior*. 3: 207-217.
- Butler, R., Sargisson, R.J. & Elliffe, D. 2011. *The efficacy of systematic desensitization for treating the separation-related problem behaviour of domestic dogs*. *Applied Animal Behaviour Science*. 129; 136-145.
- Chance, P. 2003. *Learning & behaviour*. Australia, Thomson/Wadsworth.
- Cracknell, N.R. & Mills, D.S. 2008. *A double-blind placebo-controlled study into the efficacy of a homeopathic remedy for fear of firework noises in the dog (Canis familiaris)*. *The Veterinary Journal*. 177; 80-88.
- Dagensmedia.se <http://www.dagensmedia.se/nyheter/tv/article3264535.ece> Använd den 1 april 2012.
- Dreschel, N.A. & Granger, D.A. 2005. *Physiological and behavioral reactivity to stress in thunderstorm-phobic dogs and their caregivers*. *Applied Animal Behaviour Science*. 95; 153-168.
- Levine, E.D., Ramos, D. & Mills, D.S. 2007. *A prospective study of two self-help CD based desensitization and counter-conditioning programmes with the use of Dog Appeasing Pheromone for the treatment of firework fears in dogs (Canis familiaris)*. *Applied Animal Behaviour Science*. 105; 311-329.
- Lund, J.D. & Jørgensen, M.C. 1999. *Behaviour patterns and time course of activity in dogs with separation problems*. *Applied Animal Behaviour Science*. 63; 219-236.
- Galac, S. & Knol, B.W. 1997. *Fear-Motivated Aggression In Dogs: Patient Characteristics, Diagnosis And Therapy*. *Animal Welfare*. 6; 9-15.

- Guy, N.C., Luescher, U.A., Dohoo, S.E., Spangler, E., Miller, J.B., Dohoo, I.R. & Bate, L.A. 2001. *A case series of biting dogs: characteristics of dogs, their behavior and their victims*. Applied Animal Behavior Science. 74; 43-57.
- Hallgren, A. 2010. Lyckliga, lydiga hundar. Sid.30-32. Västerås, Ica bokförlag, Forma Books AB.
- Haug, L.I. 2008. *Canine Aggression Toward Unfamiliar People and Dogs*. Veterinary Clinics Small Animal Practice. 38; 1023-1041.
- Hiby, E.F., Rooney, N.J. & Bradshaw, J.W.S. 2004. *Dog training methods: their use, effectiveness and interaction with behavior and welfare*. Animal Welfare. 13; 63-69.
- Herron, M.E., Shofer, F.S. & Reisner, I.R. 2008. *Retrospective evaluation of the effects of diazepam in dogs with anxiety-related behavior problems*. Journal of the American Veterinary Medical Association. 233; 1420-1424.
- Herron, M.E., Shofer, F.S. & Reisner, I.R. 2009. *Survey of the use and outcome of confrontational and non-confrontational training methods in client-owned dogs showing undesired behaviors*. Applied Animal Behaviour Science. 117; 47-54.
- Herron, M.E., Shofer, F.S. & Reisner, I.R. 2009. *Survey of the use and outcome of confrontational and non-confrontational training methods in client-owned dogs showing undesired behaviors*. Applied Animal Behaviour Science. 117; 47-54.
- IMDB, Sesame Street <http://www.imdb.com/title/tt0063951/> Använd den 13 april 2012.
- Jagoe, A. & Serpell, J. 1996. *Owner characteristics and interactions and the prevalence of canine behaviour problems*. Applied Animal Behaviour Science. 47; 31-42.
- Miller, J.D., Augenbraun, E., Schulhof, J. & Kimmel, L.G. 2006. *Adult Science Learning from Local Television Newscasts*. Science Communication. 28; 216-242.
- Mills, D. 2005. *Management of noise fears and phobias in pets*. In Practice. 27; 248-255.
- Morgan, K.N. & Tromborg, C.T. 2006. *Sources of stress in captivity*. Animal Behaviour Science. 102; 262-302.
- Nationalencyklopedin, rädsla http://www.ne.se/sve/rädsla?i_h_word=r%c3%a4dsla
Använd den 28 februari 2012.
- Nicol, C. 1995. *The social transmission of information and behaviour*. Applied Animal Behaviour Science. 44; 79-98.
- Nicol, C. 2006. *How animals learn from each other*. Applied Animal Behaviour Science. 100; 58-63.
- O'Keefe, G.J., Boyd, H.H. & Brown, M.R. 1998. *Who learns preventive health care information from where: Cross-channel and repertoire comparisons*. Health communication. 10; 25-36.

- Podberscek, L., Hsu, Y. & Serpell, J.A. 1999. *Evaluation of clomipramine as an adjunct to behavioural therapy in the treatment of separation-related problems in dogs*. Veterinary Record. 145; 365-369.
- Reid, P. 2007. *Learning in Dogs. I: The behavioural biology of dogs*. (Red. P. Jensen). Wallingford, CABI.
- Reisner, I.R. 2003. *Differential diagnosis and management of human-directed aggression in dogs*. The Veterinary Clinics Small Animal Practice. 33; 303-320.
- Rice, M. 1982. *The role of television in language acquisition*. Developmental Review. 3; 211-224.
- Rice, M.L., Huston, A.C., Truglio, R. & Wright, J.C. 1990. *Words from "Sesame Street": Learning vocabulary while viewing*. Developmental Psychology. 26; 421-428.
- Schwartz, S. 2003. *Separation anxiety syndrome in dogs and cats*. Journal of the American Veterinary Medical Association. 222; 1526-1532.
- Sheppard, G. & Mills, D. S. 2003. *Evaluation of dog-appeasing pheromone as a potential treatment for dogs fearful of fireworks*. Veterinary Record. 152; 432-436.
- Sherman, B.L. & Mills, D.S. 2008. *Canine Anxieties and Phobias: An Update on Separation Anxiety and Noise Aversions*. Veterinary Clinics Small Animal Practice. 38; 1081-1106.
- Takeuchi, Y., Houpt, K.A., Scarlett, J.N., 2000. *Evaluation of treatments for separation anxiety in dogs*. J. Am. Vet. Med. Assoc. 217, 342-345.
- Tami, G., Barone, A. & Diverio, S. 2008. *Relationship between management factors and dog behavior in a sample of Argentine Dogos in Italy*. Journal of Veterinary Behavior. 3; 59-73.
- Turner, D.C. 1997. *Treating canine and feline behaviour problems and advising clients*. Applied Animal Behaviour Science. 52; 199-204.
- Tv-tablå <http://www.tv.nu/> Använd den 2 april 2012.
- Van der Molen, J.H.W. & Van der Voort, T.H.A. 2000. *Children's and Adults' Recall of Television and Print News in Children's and Adult News Formats*. Communication Research. 27; 132-160.
- Webster, J. 2011. *Zoomorphism and anthropomorphism: fruitful fallacies?* Animal Welfare. 20; 29-36.
- Zentall, T.R. 2003. *Imitation by animals: how do they do it?* Current Directions in Psychological Science. 12; 91-95.
- Öhman, A. 1986. *Face the Beast and Fear the Face: Animal and Social Fears as Prototypes for Evolutionary Analyses of Emotion*. Psychophysiology. 23; 123-145.

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- * **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- * **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- * **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67000
E-post: hmh@slu.se
Hemsida:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

*Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511 67000
E-mail: hmh@slu.se
Homepage:
www.slu.se/animalenvironmenthealth*
